

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Tomáše Foltase a Jana Kratochvíla v právní věci žalobkyně: **D. M.**, zastoupená Mgr. Janem Mauricem, advokátem se sídlem T. G. Masaryka 142, Příbram, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **K. T. V.**, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2025, čj. 061233/2025/KUSK, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2025, čj. 51 A 53/2025-37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Na základě kontrolní prohlídky Městský úřad v Březnici (dále „správní orgán prvního stupně“) zjistil, že osoba zúčastněná na řízení provádí stavbu (stavební úpravy) bez povolení stavebního úřadu. Z toho důvodu správní orgán prvního stupně zahájil dne 4. 12. 2023 podle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon z roku 2006“), řízení o odstranění stavby. Osoba zúčastněná na řízení v návaznosti na to podala dne 11. 12. 2023 žádost o dodatečné povolení stavby. O této žádosti rozhodl správní orgán prvního stupně nejprve dne 12. 9. 2024 tak, že stavbu dodatečně povolil. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, o němž

žalovaný rozhodl dne 26. 11. 2024 tak, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto správnímu orgánu k novému projednání.

[2] Správní orgán prvního stupně následně rozhodnutím ze dne 16. 1. 2025 stavbu opět dodatečně povolil. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně opět odvolala. V záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaný v části změnil výrok tohoto rozhodnutí, který formulačně upravil, a ve zbytku toto rozhodnutí potvrdil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, kterou Krajský soud v Praze v záhlaví uvedeným usnesením odmítl pro opožděnost. Uvedl, že lhůta pro podání žaloby dle speciální úpravy § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „stavební zákon z roku 2021“) činí 1 měsíc od oznámení rozhodnutí a uplatní se v situacích, kdy bylo rozhodnutí správního orgánu vydáno a doručeno po nabytí účinnosti stavebního zákona z roku 2021. Není významné, že správní řízení bylo vedeno ještě podle stavebního zákona z roku 2006. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobkyni oznámeno dne 28. 4. 2025, přičemž konec lhůty pro podání žaloby tak připadl na 28. 5. 2025. Žaloba byla podána až 26. 6. 2025, tedy opožděně.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[4] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost a navrhla přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[5] Namítá, že krajský soud chybně použil právní normy stavebního zákona z roku 2021 na právní vztahy, které vznikly ještě před účinností této nové právní úpravy.

[6] Ve své argumentaci stěžovatelka vychází z nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025 sp. zn. I. ÚS 3241/24, konkrétně z části, v níž Ústavní soud uvádí: *„Standard ústavní souladnosti zpětného působení (nepravé retroaktivity) procesních norem se do jisté míry liší podle toho, zda nepravě retroaktivní řešení zvolil zákonodárce, anebo k němu přistoupily soudy výkladem při absenci přechodných ustanovení. V případě řešení zvoleného zákonodárcem mají být soudy spíše zdrženlivé a jejich úkolem je pouze vyloučit ústavněprávně neúnosná řešení. Naopak v situaci vícero možných výkladů při absenci přechodných ustanovení jsou soudy povinny zvolit to řešení, které lépe šetří podstatu a smysl základního práva na soudní přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy.“* Stěžovatelka si je vědoma skutečnosti, že její případ není procesně shodný se situací posuzovanou Ústavním soudem, neboť tam začala lhůta pro podání žaloby běžet za účinnosti stavebního zákona z roku 2006 a její konec měl připadnout už do účinnosti stavebního zákona z roku 2021. Stěžovatelka se však domnívá, že chybějící přechodná ustanovení a skutečnost, že kratší lhůtu obsahuje hmotněprávní předpis, který se na věc samu nepoužil, jsou argumentem pro použití takového řešení, které lépe chrání podstatu a smysl práva na soudní přezkum.

[7] Takovým řešením bylo použití dvouměsíční lhůty pro podání žaloby. Použití kratší lhůty naopak vedlo k odepření spravedlnosti a zásahu do jejího základního práva na soudní ochranu. Současné řešení vede k vícekolejnosti soudního přezkumu správních rozhodnutí – ve stavebních věcech totiž platí odlišné lhůty pro podání žaloby podle původní a nové právní úpravy, přičemž nové lhůty se navíc liší i oproti nestavebním věcem. Takový stav

pokračování

stěžovatelka nepovažuje za ústavně konformní a navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby zvážil postup podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil. Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti souhlasila se závěry krajského soudu o opožděnosti žaloby.

[9] Argumentaci stěžovatelky k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a vyjádření osoby zúčastněné na řízení k ní Nejvyšší správní soud nerekapituluje. Nejvyšší správní soud bezodkladně rozhodl ve věci samé, a proto o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nerozhodoval.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] V nyní souzené věci je předmětem sporu otázka, zda stěžovatelka měla žalobu směřující proti rozhodnutí žalovaného podat ke krajskému soudu v jednoměsíční lhůtě stanovené § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 (účinného od 1. 7. 2024). Podle tohoto ustanovení žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. Jedná se o zvláštní úpravu, která upravuje lhůtu pro podání správní žaloby proti rozhodnutí odchylně od obecné dvouměsíční lhůty stanovené § 72 odst. 1 s. ř. s.

[12] K použití lhůty podle § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyjadřoval, nejnověji například v rozsudku z 29. 7. 2025, čj. 6 As 87/2025-31, z jehož závěrů lze v nyní posuzované věci plně vyjít, neboť poskytuje odpovědi na veškerou uplatněnou kasační argumentaci. V bodě 10 tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 se jednoznačně uplatní v situacích, kdy bylo rozhodnutí správního orgánu vydáno a doručeno po nabytí jeho účinnosti. Tento závěr plyne i z dalších rozsudků Nejvyššího správního soudu (například z rozsudků z 9. 4. 2025, čj. 1 As 10/2025-34, body 10 až 15, z 22. 4. 2025, čj. 1 As 247/2024-90, bod 21, nebo z 15. 5. 2025, čj. 1 As 260/2024-57, bod 14).

[13] I z nálezu Ústavního soudu z 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, plyne, že délka lhůty pro podání žaloby ke správnímu soudu (zvláštní jednoměsíční lhůta podle stavebního zákona z roku 2021 vs. obecná dvouměsíční lhůta podle soudního řádu správního) se určuje podle právní úpravy účinné „v okamžiku doručení“ správního rozhodnutí, které má být žalobou napadeno (bod 42 nálezu).

[14] V rozsudku čj. 6 As 87/2025-31 se pak Nejvyšší správní soud vyjadřoval i k argumentaci, že pokud se správní řízení řídilo starým stavebním zákonem, musí se jím řídit i řízení před správním soudem. Obdobně argumentuje stěžovatelka v nyní souzené věci, kdy poukazuje na to, že kratší lhůtu obsahuje předpis, který se na věc samu nepoužil. Fakticky se tak stěžovatelka dovolává jednotnosti řízení před správním orgánem (správního řízení) a řízení před správním soudem (soudního řízení). Lze tedy plně odkázat na body 13 až 17 uvedeného rozsudku, v nichž Nejvyšší správní soud vysvětlil, že z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že řízení před správními soudy není pokračováním

řízení správního (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z 26. 8. 2008, čj. 7 Afs 54/2007 62, č. 1742/2009 Sb. NSS) a že podáním žaloby dochází k zahájení samostatného soudního řízení odlišného od řízení správního. Proto ve vztahu k žalobní lhůtě nelze aplikovat § 330 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021 [řízení a postupy (pozn. NSS: správního orgánu) zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů]. Nelze pak použít ani § 331 téhož zákona (soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů), neboť k zahájení soudního řízení nedošlo před nabytím účinnosti stavebního zákona z roku 2021.

[15] Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku také vysvětlil, že přechodné ustanovení stavebního zákona z roku 2021, které se vztahuje právě k soudním řízením, existuje a je jím § 331. Dopadá však na soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti stavebního zákona z roku 2021 (bod 34 nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 3241/24). *A contrario* proto nemůže dopadat na soudní řízení zahájená po nabytí účinnosti zákona, což byl i případ stěžovatelky, která žalobu podala 26. 6. 2025, tj. téměř po roce od účinnosti aplikované právní úpravy.

[16] Krajský soud aplikoval právní úpravu obsahující jednoměsíční lhůtu pro podání žaloby obsaženou ve stavebním zákoně z roku 2021 na případ, kdy k doručení rozhodnutí žalovaného a k podání žaloby došlo až po nabytí účinnosti tohoto zákona. Nebyla a nemohla být tedy narušena právní jistota stěžovatelky. Postupem krajského soudu pak nebylo zasaženo ani do práva stěžovatelky na soudní ochranu dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Existenci obecné lhůty na straně jedné a zvláštních lhůt pro určité případy na straně druhé pak Nejvyšší správní soud nepovažuje za neústavní.

[17] Rozhodnutí žalovaného, které stěžovatelka napadla žalobou bylo vydáno 28. 4. 2025 a stěžovatelce bylo doručeno ještě téhož dne, tedy v obou případech již po nabytí účinnosti stavebního zákona z roku 2021. Krajský soud proto nepochybil, jestliže pro posouzení včasnosti žaloby použil délku lhůty plynoucí § 306 odst. 1 stavebního zákona z roku 2021.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud neshledal žádnou z kasačních námitek důvodnou, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[20] Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení. Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil, případně jí soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných na návrh přiznat i náhradu dalších nákladů řízení. V daném

pokračování

případě však žádná z těchto zákonem předvídaných situací v řízení o kasační stížnosti nenastala.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. srpna 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu